

«مقدمه»

ستایش از آن خداست، او را می ستاییم و از او یاری می خواهیم و از آفات نفسانی و انحرافات عملی خویش بدو پناه می بریم و بر پیامبر خاتم محمد مصطفی (ص) و خاندان گرامیش ائمه معصومین (ع) درود می فرستیم. از آنجای که نماز محکمترین رشته الفت بین بندگان و خداست و ریسمان اتسالی است که همه هستی و موجودیت آدمی را به ملکوت پیوند می دهد. و نماز صفا بخش حیات جاودان، روشنی بخش راه رهروان، تکیه گاه سالکان، راز و نیاز عارفان، سرمایه بینوایان، دروای دردمندان، دلیل گمراهان، امید امیدواران و کلید گشاینده همه مشکلات و زداینده غم و اندوه است. نماز حقیقی است که کیمیای حیات بدون آن بی سود بوده و بی خبران از آن بی خردانند و محرومان از این مقام اسیر دست شیطانند و نور آن حرارت بخش زندگی و فرار از آن ریشه شر و افسردگی و نماز گزار واقعی بدون شک دور از هر آلودگی است. نماز نه یک گل که گلزار عبادت است چرا که تکبیر، تحمید، تعظیم، سجود، قنوت، تشهد، از گلهای این بوستانند. پس به این گلزار درآی و خود را به گلهای آن معطر ساز و از عصا آن دل و جان خود را شفا ببخش که این مصفا شفا بخش دل هاست.

چرا نماز بخوانیم؟

قرآن یکی از اسرار نماز را یاد خداوند ذکر می کند «اقم الطلوه لذكری»^۱ نماز را به خاطر یاد من به پادار بلکه یاد بزرگتر خداست «و لذكر الله اکبر»^۲ زیرا انسان در زندگی این جهان با توجه به عوامل

غافل کننده، نیاز به یادآوری و تذکر دارد به این معنی که زندگی بشود دریای بی پایانی است که بدون یاد خدا گمراه کننده است و بشر را به غرقاب می کشاند و این موجود که در کوتاهترین مدت، خدا را از یاد می برد و مسئولیت خویش را فراموش می کند. آیا نباید اوقات معینی به هدف و مسیر صحیح زندگی خود توجه نماید؟ علاوه بر این که انسان در مسیر زندگی خود استقلالی نداشته و باید از آفریدگار خود کمک گیرد. بدین جهت باید وسیله ای باشد تا در این فاصله های مختلف زمانی خدا و رستخیز و دعوت پیامبران و هدف آفرینش را به یاد او آورد و از غرق شدن در گرداب بی خبری و غفلت حفظش نماید و نماز این وظیفه مهم را عهده دار است. انسان، صبحگاهانکه از خواب برمی خیزد، خوابی که از همه چیز جهان او را بیگانه کرده، برنامه زندگی را می خواهد شروع کند. قبل از هر چیز به سراغ نماز می رود و قلب و جان خود را با یاد خدا صفا می دهد و از او یاری می گیرد و آماده سعی و تلاش توأم با پاکی و صداقت می گردد. باز هنگامی که غرق کارهای روزانه شد و مدت زمانی گذشت چه بسا میان او و یاد خدا جدایی افتد وقت نماز ظهر می شود به سراغ نماز و راز و نیاز با معبود می رود تا اگر گرد غفلت بر قلب او نشسته آنرا شستشو دهد و همین طور نماز عصر و مغرب و عشاء. نکته قابل توجه این است که در آیه ای خداوند می فرماید: نماز را بیادار تا یاد من باشی اما در جایی دیگر یاد خودش را آرامش بخش دلها اعلام می کند «أَلَا بَدَأَ اللَّهُ تَطْمِئِنُّ الْقُلُوبَ»^۳ و آیات پایانی سوره فجر، خطاب به جانهای آرامش یافته می گوید: «يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمَطْمِئِنَّةُ ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً فَادْخُلِي فِي عِبَادِي وَادْخُلِي جَنَّاتٍ» ای نفس قدسی مطمئن و دل آرام (به یاد خدا) امروز به حضور پروردگارت بازآی

که تو خشنود(به نعمتهای ابدی او) و او راضی از (اعمال نیک) توست باز آی و در صف بندگان خاص من در آی و با خشنودی در بهشت (رضوان) من داخل شو. حال اگر این آیات را کنار هم قرار دهیم در می یابیم که نماز، یاد خدا را در انسان زنده می کند، یاد خدا نفس مطمئنه را به او می دهد و نفس مطمئنه هم او را به مقام بندگان خاص و بهشت جاوید رهنمون می کند و شاید همین امر را بتوان رمز تکرار نمازها در طول شبانه روز، پنج مرتبه دانست. وقتی از پیامبر عظیم الشان اسلام(ص) وقتی از فلسفه نماز می پرسند حضرت بیست و پنج حکمت برای وجوب نماز ذکر می نماید. «نماز از شوایع دین است، و رضای خدا در نماز است، راه انبیاء به سوی خدا می باشد. برای نماز گزار، دوستی فرشتگان، هدایت و ایمان، نور و معرفت و شناخت خدا، تشخیص حق از باطل، برکت در رزق و روزی، و راحتی بدون و سلامت آن و کراهت و ناراحتی شیطان می باشد. و نماز، سلاح مؤمن علیه کافر و موجب اجابت دعا و قبول اعمال است و زاد و توشه مؤمن علیه کافر و موجب اجابت دعا و قبول اعمال است و زاد و توشه مؤمن در دنیا برای آخرت می باشد. نماز نماز شفیع نماز گزار در نزد ملک الموت، مونس در قبر، بستر نیکو در زیرش و پاسخ نماز گزار برای نکیر و منکر می باشد. نماز بنده در محشر، تاجی است بر سر او و موجب نور ائیت صورتش، لباس برای بدنش و سایر و حایل بین او و آتش جهنم است. نماز، حجّت و برهان خوبی بین او و پروردگارش بوده موجب نجات بدنش از آتش جهنم و جواز عبور از صراط و موجب فتح و گشایش در بهای بهشت به سوی او می باشد و مهریه حورالعین و بهای بهشت است. به وسیله ی نماز، بنده به درجه عالی و والا می رسد، زیرا نماز، تسبیح و تحلیل و تمجید و تکبیر و تمجید و

تقدیس الهی است. نماز، قول حق و دعوت به سوی حق می باشد^۴ دقت در مفاهیم بلندی که در این دو روایت آمده است، به خوبی نشانگر فلسفه و جوهر نماز می باشد و ویژگی هایی از فلسفه نماز ذکر شده که درباره دیگر عبادات ذکر نشده است و یا دارای این همه اهمیت نیست. یکی دیگر از دلایل و اسرار تشویع فرضیه نماز «تکریم و تعظیم خداوند» بزرگ است که شایسته و سزاوار عبادت و پرستش است، یعنی بر انسان لازم است، ولی نعمت خویش را شناخته و در مقابلش تواضع کند و جبین خود را به خاک بمالد و فرمانبرداری و اطاعت او را موجب عزت و عظمت خویش بپندارد و هیچ گونه مخالفتی در پیشگاه با عظمتش ننماید از این رو حضرت علی (ع) در پیشگاه خدا اینگونه راز و نیاز می کنند «الهی هذه صلاتی لالحاجه عنک الیها و لارغبه منک فیها الا تعظیماً و طاعه و اجابه الی ما امرتی به، الهی ان کان فیها خلل او نقص من رکوعها او سجودها فل اتواخذنی و تفضل علیّ با القبول و الغفران» «خدایا! این نماز من است که در پیشگاه تو به جا آوردم نه به خاطر نیازی است که تو به آن داری و نه به خاطر میل و رغبتی است که تو به آن داری بلکه برای بزرگداشت و پذیرش فرمان توست که به انجام آن مرا فرمان داده ای. خدایا! اگر نماز من عیتی داشته یا کمبودی در رکوع و سجود آن است پس مرا بازخواست مکن و بر من با پذیرش و آموزش خود، عنایت و لطف بفرما.»

«آثار و فواید فردی اجتماعی نماز»

آنچه مسلم است نمازی که در اسلام اینقدر ارزشمند و با اهمیت است آثار و فواید زیادی هم از نظر فردی و هم از نظر اجتماعی دارد که ما در اینجا به چند مورد از این فواید و آثار اشاره می کنیم:

الف - نماز حافظ تعادل در برابر خوبی و بدی است:

نماز عامل سازنده ای است که پایداری و مقاومت انسان را در فراز و نشیبهای زندگی حفظ می کند و نمازگزار در مقابل هر خیر و شر، خوبی و بدی، خویش را حفظ نموده و به هر بادی نمی لرزد. از این رو می بینیم خداوند در قرآن وقتی طبیعت دنیا پرست انسان را تبیین می کند و خصوصیات آن را بیان می کند، بلافاصله نمازگزاران را از آن استثناء کرده و آنان را از این رذائل منزّه می داند.^۱

ب - نماز بهترین بازدارنده از فحشاء و منکر است:

«اقم الصلوه ان الصلاه تنهى عن الفحشاء و المنکر و لذكر الله اکبر»^۲ نماز را پیادار که نماز (انسان را) از کارهای زشت و ناپسند باز می دارد» طبیعت نماز به گونه ای است که انسان را به یاد مبدأ و معاد می اندازد که این دو، بهترین ضامن اجرایی برای خودداری از کارهای زشت و ناپسند و انجام کارهای شایسته است، یعنی انسان وقتی به نماز می ایستد، تکبیر می گوید، خدا را از همه چیزی بالاتر و برتر می شمرد، به یاد نعمت های او افتاده حمد و سپاس او می گوید و او را به رحمانیت و رحیمیت می ستاید، به یاد روز قیامت می افتد، اعتراف به بندگی او کرده و از او یاری می جوید،

۱ - شاهد این سری آیاتی از سوره معراج است.

۲ - عنکبوت/۴۶

راه راست یعنی راهی را که پیامبران و صدیقین و شهیدان و صالحان رفته اند.^۳ طلب می کند و از راه آنانی که مورد خشم خدا واقع شده و گمراهند به خدا پناه می برد. (مضمون سوره حمد) بعد برای خدا «رکوع می کند و در برابر او پیشانی عبودیت بر خاک می نهد و غرق عظمت و بزرگی او می شود و خود برترینی و خودخواهی را فراموش می کند. آنگاه شهادت به یگانگی او می دهد و گواهی به رسالت پیامبر (ص) می دهد.

بر پیامبرش درود می فرستد و از خداوند درخواست می کند که او را در زمره بندگان صالح خود قرار دهد. مسلماً جنین انسانی که هر روز چند بار این مضامین را تکرار کند در قلب و روح او جنبشی بسوی حق و پاکی و جهشی بسوی تقوا پیدا می شود او از کارهای زشت دوری کند منتهی هر نمازی به همان اندازه که از شرایط کمال برخوردار باشد، تأثیر در این بازداشتن دارد. ممکن نیست کسی نماز بخواند و هیچ گونه تأثیری در او نبخشد، یعنی هر چند نمازش صوری باشد نهی از فحشاء و منکر، سلسله مراتب دارد.

ج - نماز عالی ترین عامل تزکیه و تهذیب نفس است:

نماز در میان عبادات دیگر در تزکیه انسان از جایگاه ویژه ای برخوردار است. نماز محو کننده ی گناهان است به دلیل آیه قرآن که می فرماید: «ان الحسنات یذهبن السیئات»^۱ «بدستی که نیکی ها، بدکاری ها را از بین می برد»
د - نماز نمودی از وحدت و یگانگی، امت بزرگ است:

۳ - اشاره به آیه ۷۱ نساء
۱ - سوره هود/ ۱۱۴

زیرا مسلمانان در وقت معین رو به جهت و قبله واحد با تشریفات خاص در صفوفی منظم و یکپارچه، خداوند را پرستش می کنند تا بدین وسیله اتحاد و یگانگی خود را در قالب امتی که با ریسمان عبادت همه را به یکدیگر پیوند زده و متحد ساخته، نشان دهند. هر - نماز برترین وسیله استعانت و کمک خواهی است که از پیشگاه خداوند بوسیله آن استمداد می نمایم.

نماز وسیله ای است که انبیاء(ع) و اولیاء الهی در رفع هر مشکلی و دفع هر شرّی و دورماندن از هر دشمنی به آن متمسک می شدند چنانکه حضرت صادق(ع) می فرمایند: «هرگاه به شما غصّه ای از غصّه های دنیا روی آورد مانعی ندارد که وضو گرفته داخل مسجد شوید پس دو رکعت نماز بخوانید و دعا کنید و رسول خدا(ص) هرگاه غمگین می شدند به نماز پناه می بردند و علی(ع) هرگاه چیزی او را دلتنگ می کرد به نماز پناه می برد. آری نماز انسان را به قدرت لایزال پیوند می دهد که همه مشکلات برای او سهل و آسان می شود همین احساس، سبب می شود که انسان در برابر حوادث، نیرومند و خونسرد باشد. انسان وقتی در برابر وقایع و حوادث سخت و مشکلات طاقت فرسا قرار می گیرد و نیروی خود را برای مقابله با آن ها ناتوان می بیند، نیاز به تکیه گاهی دارد که از هر جهت نامحدود و بی انتها باشد. نماز، او را با چنین مبدئی مربوط می سازد و با اتکاء به او می تواند با روحی مطمئن و آرام امواج سهمگین مشکلات را در هم بشکند و با یاد خدا و تقرب به او به هدفی که می خواهد برسد.

«نکات تربیتی نماز»

الف - نماز و طبیعت

نماز تنها یک توجّه قلبی نیست، عملی است همراه با مردم و با بهره گیری از طبیعت: باید به آسمان نگاه کرد تا وقت نماز را شناخت، به ستارگان نگرست تا قبله را شناخت، به آن توجه کرد تا پاک و مطلق و حلال و تمیز باشد، به خاک دقت کرد تا برای سجده و تیمّم شرایط لازم را داشته باشد. عبادات الهی بدون طبیعت نمی شود. رسول اکرم (ص) سحرها به آسمان و ستارگان نگاه می کرد و فکر می کرد و می گفت: «رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا» پروردگارا اینها را بیهوده خلق نکردی بعد به نماز می ایستاد، فکر در طبیعت یکی از راههای خداشناسی است. سعدی می گوید: «هر نفسی که فرو می رود. ممد حیات است و چون برآید مفرّح ذات، پس در هر نفسی دو نعمت موجود است و بر هر نعمتی شکری واجب» آری اگر نفس فرو نرود زندگی نداریم، اگر بد نگردد باز هم زندگی نداریم. ولی امام صادق (ع) می فرماید: در هر نفسی هزاران نعمت در کار است (نه دو نعمت) زیرا برگ، در نفس کشیدن انسان سهم دارد. اگر گیاهان کربن ها را تبدیل به اکسیژن نکنند چگونه نفس بکشیم؟ بلکه در هر نفسی نهنگ های دریا شریکند زیرا هر شبانه روز میلیون ها حیوان ریز و درشت در اقیانوس ها می میرند که اگر نهنگ ها آن ها را نبلعند و دریاها را پاکسازی نکنند آبها بدبو و فاسد می شوند و اگر آب ها فاسد شود تنفس برای انسان مشکل خواهد شد. توجه می کنید که برای یک نفس کشیدن ما هم برگ درختان و هم نهنگ اقیانوس ها باید همکاری کنند، حیف که ما از اسرار هستی غافلیم! در اسلام فکر در طبیعت بزرگترین عبادتهاست، فکر در خاک و آب و آسمان و گیاهان، ولی در نماز مقدار و شیوه بهره گیری از طبیعت محدود است، مردان حق ندارد هنگام نماز از طلا و ابریشم استفاده کنند، پوشیدن لباس تکبر با تواضع در درگاه خداوند سازگار نیست. خوردن و آشامیدن هنگام نماز با روح عبادت سازگار نیست، سجده بر زمین خاکی

عبادت است ولی در سجده بر خوردنی ها و آشامیدنی ها، شکم پرستی مطرح است به خداپرستی، توجه به طبیعت صحیح است نه غرق در طبیعت شدن، طبیعت آیه و علامت و فلش برای عبور است نه توقفگاه و غرقاب، آب دریا برای آن است که کشتی روی آن حمل شود نه آنکه آب در داخل کشتی وارد شود تا همه را غرق کند، خورشید برای آن است که انسان از نورش بهره گیرد نه آنکه به نورش خیره شود تا کور گردد.

ب - نماز و یاد شهداء

بهترین چیزی که سجده بر آن سفارش شده خاک کربلا و تربت امام حسین (ع) است. امام صادق (ع) هنگام سجده پیشانی را بر خاک کربلا می گذاشت.^۱ برای همراه داشتن تسبیح تربت امام حسین (ع) نیز روایاتی وارد شده است^۲ تا آنجا که همراه داشتن آن مثل گفتن سبحان الله است و سجده بر مهر آن سبب کنار رفتن پرده ها و قرب بیشتر به ذات مقدس اوست.

ج - نماز و ادب

کسی که صدای اذان را بشنود و بی تفاوت باشد نسبت به نماز یک نوع بی ادبی کرده است. در اسلام به ما سفارش شده که در نماز با ادب بایستیم، دست ها روی ران ها، بدن آرام، نگاه ها به محل سجده، لباسها نو و تمیز، همراه با بوی خوش و معطر باشد و اگر با جماعت هستیم از سایرین جلو و عقب نیفتیم و خود را هماهنگ دیگران و مردم کنیم، مقام امام نگهداریم، قبل از او کاری را انجام ندهیم به رکوع و سجود نرویم و بهتر است حتی قبل از کلام امام، ذکر نماز را به زبان جاری نکنیم. به رکوع و سجود نرویم و بهتر است حتی قبل از کلام امام، ذکر نماز را به زبان جاری نکنیم. مجموعه این دستور العمل روحیه ادب و اطاعت را در انسان تقویت می کند، آن هم ادبی بر اساس ارزشهایی چون: شناخت، محبت، تواضع و ادب در برابر کسی که اهلیت دارد، نه تملق، نه خود باختگی، نه وارداتی، نه تشریفاتی و نه متملقانه و بی محتوا. در حدیث است: کسی که سجده نماز را با سرعت انجام می داد حضرت رسول (ص) فرمود: گویا کلاغی نوک به زمین می زند. د- نماز و روح بزرگ

۱ - وسائل، جلد ۳، ص ۶۰۸
۲ - وسائل، جلد ۳، ص ۶۰۸

انسان در نماز خداوندی را حمد و سپاس می کند که تمام هستی را تربیت می کند. سرچشمه تمام رحمت ها و برکات است و مالک روز قیامت است کسی که حمد و ثنای خود را نثار این وجود مقدس کند هرگز حاضر نیست در برابر قدرت ناچیزی ستایش کند.

نماز و رحمت

تکرار لغت رحمت هر روز شصت مرتبه وجود دارد در فرد و جامعه رحمت انسانها به جوش می آید و اگر رحمت به جوش آمد کمک ها، محبت ها، تعاون ها، خیر خواهی ها و عفو و گذشت ها ثمره آن خواهد بود.

«نمازهای معصومین»

در مورد نماز پیامبر اکرم (ص) گفته شده است: «رسول اکرم (ص) وقتی به نماز می ایستادند رنگ از صورتشان به رنگ خاکستری در می آمد به خاطر ترس از خداوند و سینه یا دلشان صدای مختصری مانند صدای سینه شخص ترسناک، داشت» در کتاب کیمیای سعادت، در این باره آمده است پیامبر اکرم (ص) فرمود: «بسا که نصیب وی از نماز جز رنج و ماندگی چیزی نیست و این، آن بود که به کالبد، نماز همی کند و به دل غافل» و گفت: «بسیار کس بُود که نماز بکند و نماز وی شش یکی یا ده یکی بیش ننویسند و آن مقدار نویسند از نماز هر یکی که به دل اندر آن حاضر بود» همچنین در مورد نماز مولی علی (ع) نقل شده است: «علی (ع) وقتی که وقت نماز می شد می لرزید و رنگ چهره اش از ترس خدا تغییر می کرد، پس گفته شد به ایشان که شما را چه شود؟ حضرت فرمودند: وقت اداء امانتی رسیده است، که خدا آن را بر آسمان ها و زمین عرضه داشت و آنها از قبول آن امتناع ورزیدند و از پذیرفتن آن ترسیدند و انسان آن را پذیرفت. پس

نمی دانم آیا نیکو امانت را برداشتم یا خیر؟» فاطمه زهرا(س) هنگام نماز از ترس خدا نفس نفس می زد و امام حسن(ع) هرگاه از وضو فارغ می شدند رنگشان تغییر می کرد و وقتی در این مورد از ایشان سؤال کردند، فرمودند: «کسی که می خواهد بر صاحب عرش وارد شود و به خدمت او برسد سزاوار است که رنگ چهره اش دگرگون شود.» مانند همین حالت در مورد امام سجاد(ع) نیز نقل شده است که حضرتش وقتی وضو می گرفتند. رنگ چهره شان زرد می شد از حضرت اطرافیان سؤال کردند: چرا در هنگام وضو این حالت، به شما دست می دهد؟ حضرت فرمودند: آیا می دانید که در مقابل چه کسی می خواهم بایستم؟» و گفته شده که روزی در حال نماز و داء از شانه آن حضرت افتاد. حضرت تا فراغت از نماز آن را به شانه نیفکندند. از علت این امر، سؤال کردند. امام فرمود: «وای بر تو آیا می دانی که در مقابل چه کسی ایستاده ام؟ به درستی که نماز بنده، جز به همان مقداری که با توجه و حضور قلب و اقبال به خدا باشد از او پذیرفته نمیشود.» و از امام صادق(ع) نیز نقل شده که فرمودند: پدرم هرگاه برای نماز به پای خواست آن چنان بود که گویا شاخه درختی است که بر آنچه باد حرکت دهد حرکتی از خود ندارد.» اینها و دهها نمونه روایت دیگر که در مورد نمازهای معصومین نقل شده است نشانگر این حقیقت می باشد که برای نماز ارزش فوق العاده ای قائل بوده اند و در به جا آوردن کامل و با شرایط، اهتمام زیادی ورزیدند. و این را از حالات خاصی که در قبل از نماز و در حال نماز برایشان عارض می شد می توان آشکارا دریافت.

رسول خدا(ص) می فرمود تشنه از آب سیراب و گرسنه از غذا سیر می شود ولی من هرگز از نماز سیر نمی شود. حضرت علی(ع) در نماز غرق در توجه به خدا بود به نحوی که اگر تیر از پای حضرت می کشیدند متوجه نمی شد.

سبک شمردن نماز

در اسلام از یک سو به اقامه نماز و محافظت و مداومت بر آن تأکید بسیار زیادی شده است؛ از سویی دیگر سبک شمردن نماز و تأخیرش از وقت فضیلت آن(اول وقت) به شدت مورد مذمت و نکوهش شارع مقدس قرار گرفته است که این مهم را به خوبی می توان از آیات و روایات متعددی دریافت. به طور مثال قرآن در سوره «مریم» از گروهی که مکتب انسان ساز انبیاء جدا شدند و پیروانی ناخلف از آب در آمدند سخن می گوید و قسمتی از اعمال زشت آنها را برشمرد و می گوید: «بعد از آنها فرزندان ناشایسته ای روی کار آمدند که نماز را ضایع کردند و از شهوات پیروی نمودند که به زودی مجازات گمراهی خود را خواهند دید» در ای که منظور «اضاعه نماز» در انجا ترک نماز است و یا تأخیر نماز و یا انجام دادن اعمالی که نماز را در جامعه ضایع کند؟... مفسران احتمالیهای مختلفی داده اند. چنانکه در ذیل آیه مذکور در تفسیر قرطبی آمده است: «این آیه صراحت دارد در این که اضاعه نماز از گناهان کبیره ای است که عقوبتش حتمی می باشد. بنابراین کسی که محافظت بر کمال وضو و رکوع و سجود نکند محافظت بر نماز نکرده و کسی که محافظت بر نماز نکند آن را ضایع کرده است و کسی که نماز را ضایع کند پس او بر غیر نماز ضایع کننده تراست.» در این باره امام صادق(ع) می فرمایند: «بنده زمانی که به وقت خودش نماز بخواند و محافظت بر آن نماید این نماز به صورت نور تابانی جلوه گر شده، می گوید

مرا حفظ نمودی خداوند تو را حفظ کند. و اگر نمازش را در وقت خودش نخواند (البته بدون عذر و علت) و محافظت بر آن ننماید نمازش به صورت یک چهره تاریک در آمده می گوید خدا ترا ضایع نمود همچنی زداده از امام باقر(ع) نقل می کند که آن حضرت فرمودند: «نمازت را سبک نشمار زیرا پیامبر(ص) هنگام رحلتشان فرمودند: از امت من به حساب نمی آید کسی که نمازش را سبک بشمارد» در اینجا پیامبر اکرم (ص) سبک شمارنده نماز را جز امت خود به حساب نمی آورند. از این بالاتر رسول اکرم(ص) در جایی دیگر می فرمایند: «نمازتان را ضایع نکنید پس اگر کسی نماز خویش را ضایع کند با قارون و هامان محشور می گردد و حق است بر خداوند که او را با منافقین وارد جهنم نماید پس وای بر کسی که محافظت بر نمازش نکند» در قیامت امید و آرزوی همه ما شفاعت پیامبر(ص) و خاندان گرامیش(ع) می باشد بنابراین نباید به نمازمان با دید بی توجهی و بی اهمیتی برخورد نماییم چرا که در این صورت از این نعمت بزرگ «شفاعت» محروم می شویم. و شاهد صادقی که بر این مدعا می توانیم اقامه کنیم، توصیه و سفارشی است که امام جعفر صادق(ع) در آخرین لحظات عمر شریفشان خطاب به خویشان و نزدیکانشان فرمودند: «هرگز به شفاعت ما نمی رسد کسی که نمازش را سبک بشمارد. و نیز در مورد استخفاف به نماز ز راه می گوید از امام باقر(ع) شنیدم که فرمودند: «پیامبر در مسجد بودند ، مردی وارد شد. پس مرد نماز خواند اما آن گونه شایسته بود رکوع و سجودش را به جا نمی آورد(سریع نماز خواند). رسول خدا(ص) فرمودند مانند کلاغ منقار به زمین می زند اگر بمیرد در حالیکه اینگونه به نمازش بی اهمیّت است) بر دین غیر محمد(ص) مرده است.» و در لسان روایات، کسی که از ارکان و واجبات و قیام و قعود و رکوع و سجود نمازش بدزدد، دزدترین دزدها معرفی شده است چنانکه

حضرت علی (ع) می فرمایند: «دزدترین دزدها کسی است که از نمازش بدزدد یعنی واجباتش را به پایان نرساند» هر چند در این باره روایات زیادی از ائمه معصومین نقل شده است اما به همین چند روایت اکتفاء نموده و مبحث را با روایتی از حضرت زهرا (س) خاتمه می دهیم که در آن حضرتش از پدر بزرگوارشان رسول اکرم (ص) می پرسند: مکافات مردان و زنانی که به نماز بی اعتنا بوده و آن را سبک شمارد و بی اعتنایی نماید به پانزده خصلت (مکافات در دنیا و آخرت) مبتلا گردد. شش مکافات و بلای آن در دنیا گریبانگیرش می شود، سه بلا هنگام مردن، و سه بلا در قبرش، و سه عقوبت در هنگامی که از قبر در هنگامی که از قبر خارج می گردد. اما شش آفتی که در دنیا به آن مبتلا می گردد این است که: ۱- خداوند برکت را از عمرش بر می دارد. ۲- خداوند برکت را از روزیش برمی دارد. ۳- خداوند نورانیت سیمای صالحین را از صورتش می گیرد. ۴- هر عمل شایسته ای که انجام دهد پاداشی ندارد. ۵- دعایش به آسمان بالا نمی رود. (مستجاب نمی شود) ۶- از دهای خیر مؤمنان و شایستگان بهره خیری نخواهد بود و اما سه مکافاتی که در دم مرگ دامنگیرش می شود عبارتند از: ۱- با ذلت و خواری می میرد. ۲- با حالت گرسنگی می میرد. ۳- با حالت تشنگی می میرد که اگر تمام آب های جهان را به کامش بریزند عطش او برطرف نمی شود. و اما سه بلایی که در داخل قبر گرفتارش می شود عبارتند از: ۱- خداوند فرشته ای را در قبر بر او می گمارد که او شکنجه اش کند. ۲- با فشار قبر گرفتار می شود. ۳- قبرش تاریک و ظلمانی می شود و اما سه بلایی که در قیامت به آنها گرفتار می شود این است که: ۱- خداوند فرشته ای را بر او می گمارد که او را به صورت بر روی زمین می کشد، در حالی که

همه مردم او را می بینند. ۲- از او به سختی حسابرسی می کنند. ۳- خداوند به او نظر رحمت نمی افکند و پاکش نمی کند و برای او عذاب دردناکی است.

«پیام های آسمانی»

نماز نردبان ترقی است که هر چه بیشتر با حضور قلب خوانده شود بالاتری می روی. مهر کربلا در نماز یعنی هر گز شهدا را فراموش نکنید.

نماز یک زنگ بیداری و یک هشدار در ساعات مختلف شبانه روز است. می توانیم نماز را به سرود ملی کشورها تشبیه کنیم.

نماز تنها دریایی است که غرق شدن در آن لذت بخش است.

سجده بعد از نماز، شکرانه توفیق انجام نماز است.

سجده بعد از نماز، شکرانه توفیق انجام نماز است.

بسم الله در اول هر کار رمز عشق به خدا و توکل به او و وابستگی به اوست.

نماز به آدمی نشاط معنوی خاصی می دهد و از پزیردگی و افسردگی روح جلوگیری می کند.

نماز خلاصه اصول مکتب اسلام و روشنگر راه مسلمانی و نشان دهنده ی مسئولیتها و نتیجه هاست.

نماز پیمان و انگیزه تحرک و بسیج و آمادگی است در حالتی صمیمانه و دور از نیرنگ و فریب.

نماز، رکن اصلی دین است و باید اصلی ترین جایگاه را در زندگی مردم داشته باشد.